

MEEDE 1 INVESTEERINGUD KOGUKONDADESSE

MEETMELEHT

VAJADUSE LÜHIKIRJELDUS

Arendada avalikke ja kogukonna teenuseid (välja arvatud kohalike omavalitsuste ülesanded), et tagada elanikele vajalike teenuste kättesaadavus ja kvaliteet, suurendades sealjuures sihtrühmade rolli. Vajadus on säilitada ja parendada kultuuriväärtusi (sh (pärand)kultuuri- ja tööstuspärand), võttes kasutusse olemasolevaid ehitisi. Rajada ja korrastada puhkealad (sport, kultuur, tervisedendus). Oluline on säilitada hea ja turvaline elukeskkond, arendada külastuskeskkonda ja viia ellu tegevusi piirkonna maine kujundamiseks. Tõsta kriisivalmidust kogukonnas. Panustada keskkonnahoidu ja uuenduslikesse lahendustesse.

EESMÄRGID

Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ **erieesmärkidesse:**

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- panustada elurikkuse kaitsesse, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

Meede panustab LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine;
- teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuste arendamise;
- keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
- maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine;
- uuenduslike lahenduste leidmise ja kasutuselevõtmise soodustamine sh kogukonnateenuste arendamisel ning kohaliku tasandi valitsemise parendamine läbi erinevate osapoolte kaasamise.

Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:

- 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;
- 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine;
- 6C) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.

Meede panustab strateegia eesmärkidesse:

- maapiirkonna elukeskkond on atraktiivne;
- (pärand)kultuuri- ja tööstuspärandi hooned on renoveeritud ja kasutuses;
- kogukonna- ja vabaihenduste tegevuseks mõeldud hooned on renoveeritud, vajadusel on rajatud uusi;
- elukeskkond (avalik ruum) on mitmekesine (nt pargid, mänguväljakud jms);
- arukad külad on edenened;
- ühisteenuste tarbimiseks on kasutusel keskkonna- ja tarbijasõbralikud lahendused;
- turismitaristu on arendatud ja väljaehitatud ning piirkond seeläbi tutvustatud ja turundatud;
- arendatud on kogukonnateenuseid;
- kogukonnad on kriisideks valmis.

TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli 32, lõige 1 nõuetele.

Toetatakse ainult Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas teostatavaid investeeringuid, mis on kajastatud maakondlikus, kohaliku omavalitsuse, piirkondlikus või valdkondlikus arengukavas/strateegias.

Toetatavad tegevused

- 1) Abikõlblikud on eelarveprojektis kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, sealhulgas EAFRD toetuse abil elluviidava tegevuse komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129 sätestatud nõuete kohaseks tähistamiseks kasutatava sümboli ja teavitustegevuse maksumus, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks.
- 2) Ühistegevuste ja kogukonnateenuste osutamiseks ja kättesaadavamaks tegemiseks vajalike ruumide parendamine või renoveerimine, hoonete (ümber)ehitamine, renoveerimine või parendamine, arvestades energiatõhusust ning keskkonna- ja kliimasõbralikkust.
- 3) Turismitaristu arendamine (nt külastuskeskused, loodusobjektid, vaba aja veetmise võimalused, tähistamine jms).
- 4) Ajaloo-, (pärand)kultuuri-, ja tööstuspärandi objektide parendamine ja ümberehitamine, fookusega kasutada juba olemasolevat, mitte rajada uusi.
- 5) Puhkealade korrastamine ja rajamine (nt mänguväljakud, külaplatsid, matkarajad, pargid jms).
- 6) Kogukonna elu elavdamiseks vajalike spordi- ja kultuuriobjektide renoveerimine, rajamine ja arendamine.
- 7) Kogukonnateenuste osutamiseks ja kogukonnaelu elavdamiseks vajalike seadmete soetamine (sh kriisivalmiduseks).
- 8) Väikesemahuliste infrastruktuuriobjektide (elektrivarustus, veevarustus, kanalisatsioon, energiatõhusad küttelahendused, ventilatsioon, juurdepääsuks vajalik teelõik jms) rajamine projektiga renoveeritavate või ehitatavate objektide juurde.
- 9) Ehitatavate või renoveeritavate objektide vajalik tehniline projekteerimine juhul, kui sama projektiga kaasneb ehitamine.
- 10) Investeeringuga kaasnevad tegevused kuni 10% investeeringu tegemise abikõlblikust kulust (st ehitise ehitamisega kaasnev keskkonnamõju hindamisega seotud tegevus, energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja geodeetilise uurimistöö tellimine, investeeringuobjektiga seotud koolitus, ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve teostamine, muinsuskaitsealuse alusel muinsuskaitse järelevalve teostamine, tähistamine ja turundustegevus, sealhulgas turu-uuring).
- 11) Projektijuhtimine ehitus- ja renoveerimisprojektide puhul.

Mittetoetatavad tegevused

1. Mitteabikõlblikud kulud on välja toodud regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ (edaspidi LEADER-määrus) § 25 lõigetes 2 ja 3.
2. Ei toetata väljaspool kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonda teostatavaid investeeringuid.
3. Projektijuhtimine ei ole abikõlblik soetuste projektide puhul.

TOETUSE MÄÄR JA SUMMAD

- 1) ehitus- ja parendustegevuste puhul on toetusemäär kuni 90% abikõlbulike kulude maksumusest, maksimaalne küsitud toetuse summa ühes voorus on kuni 100 000 eurot, minimaalne küsitud toetuse summa on 10 000 eurot.
- 2) soetuste (seadmed, masinad, inventar, tehnika jms) puhul on kuni 90%, maastiku- ja mootorsõiduki puhul kuni 30% abikõlbulike kulude maksumusest. Maksimaalne küsitud toetuse summa soetuste puhul ühele toetuse taotlejale ühes voorus on 30 000 eurot ja minimaalne küsitud toetuse summa on 5 000 eurot.
- 3) Ehitus- ja renoveerimisprojektide puhul projektijuhtimine kuni 5% abikõlbulikust kulust.

Üks toetuse taotleja võib esitada ühes voorus ühe taotluse, mis võib sisaldada rohkem kui üht tegevust, kuid mitte rohkem kui 100 000 eurot ühele toetuse taotlejale ühes voorus.

Projektitoetuse minimaalne toetusemäär on 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

MEETME SIHTRÜHM (TAOTLEJAD)

Abikõlbulikud taotlejad on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevad kohalikud omavalitsused, mittetulundusühingud ning sihtasutused, kes vastavad maaeluministri-LEADER-määruses toodud nõuetele.

NÕUDED PROJEKTITOETUSE TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

- 1) **Toetuse taotleja** ja toetuse saaja on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsev kohalik omavalitsus, mittetulundusühing või sihtasutus, kes vastab LEADER-määruse § 23 välja toodud nõuetele.
- 2) Toetuse taotleja peab olema tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta enne toetuse taotlemist.
- 3) Toetuse taotleja saab ühes voorus esitada ühe taotluse.
- 4) Toetuse taotlejal tohib taotlemise hetkel olla pooleli kuni üks LEADER-projekt.

Toetuse taotlejal tuleb esitada järgmised dokumendid:

- 1) vormikohane toetustaotlus e-PRIAs;
- 2) eelarve kavand, kus planeeritud kulud on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks;
- 3) hinnapakumused, mis vastavad LEADER-määruse § 26 välja toodud nõuetele;
- 4) ehitise ehitamise korral väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt;
- 5) hiljemalt esimese maksetaotluse esitamise ajaks peab ehitusluba või ehitusteatis olema ehitisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt ning hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks peab ehitise kasutusluba või kasutusteatis olema ehitisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt;
- 6) ehitise ehitamise korral kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud ehitusluba / ehitusteatis või kinnituskiri või projekteerimistingimused, mis tõendab kavandatava tegevuse vastavust ehitusseadustikule ja omavalitsuse õigusaktidele. Kinnituskirjaga tõendab omavalitsus takistuste puudumist vastava loa väljastamise kohta projekti positiivse toetusotsuse korral;
- 7) taotlemise aastale eelneva majandusaasta aruanne või prognoositavad andmed jooksva majandusaasta bilansi kogumahu kohta, kui taotlejal ei ole saanud kohustust esitada majandusaasta aruannet äriregistrile;
- 8) ehitustegevuse projekti puhul objekti (ehitis ja selle alune maa) omandit tõendav dokument (pikaajaliseks kasutamiseks kirjalik leping või hoonestusõigus) v.a kui objekt on taotleja omandis.

- 9) ehitise ehitamisel, välja arvatud uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel, või renoveerimisel on see ehitis ja selle alune maa projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
- 10) uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel on hoonealune maa projektitoetuse taotleja omandis või on sellele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
- 11) sellise seadme soetamisel, mis paigaldatakse ehitisse või mida kasutatakse ehitises, on see ehitis projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
- 12) projektijuhi CV kui küsitakse toetust projektijuhtimise kulude katmiseks;
- 13) hinnapakumuse(t)ega koos esitada pakkumuskutse.

Taotluse saaja kohustused

Projektitoetuse saaja kohustused tulenevad LEADER-määruse § 33 ja § 34 sätestatust.

- 1) Toetuse saaja kohustub projekti elluviimist alustama hiljemalt 9 kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäevast ja projekt tuleb ellu viia taotluses märgitud toetatava tegevuse eesmärgi ja tulemuse saavutamise tähtajaks.
- 2) Toetuse saaja kohustub projektitoetusega ehitatava objekti või soetatava objekti võtma sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

PROJEKTIDE HINDAMINE

- 1) **Projektitaotlusi hinnatakse** 0-4 punkti süsteemis.
- 2) Hindamiskomisjonile esitatakse Partnerluskogu büroo poolt ainult tehnilistele nõuetele vastavad taotlused.
- 3) Hindamiskomisjon ei hinda:
  - taotlust, mis on esitatud pärast projektide esitamise tähtaja lõppu;
  - taotlust, mis on esitatud tähtaegselt, aga Raplamaa Partnerluskogu piirkonnas mitte registreeritud taotleja poolt;
  - taotlust, milles kirjeldatud tegevus või küsitud abikõlbulikud kulud ei vasta meetmelehes kirjeldatud toetatavatele tegevustele ja abikõlblikele kuludele;
  - parandamiseks ja täiendamiseks tagasisaadetud taotlust, mis esitatakse taotleja poolt uuesti pärast parandamiseks antud tähtaja lõppu;
  - taotlust, milles ei ole etteantud tähtajaks tehtud kõik vajalikud parandused või ei ole esitatud kõiki täiendavalt taotluse juurde küsitud lisadokumente (puudulikud taotlused);
  - taotlust, mida on parandamise käigus võrreldes esialgse taotlusega sisuliselt muudetud, kirjutatud juurde uued tegevused, mida esialgses taotluses ei olnud.

Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele (25%);
2. projekti prioriteetsus ja vajalikkuse põhjendatus (15%);
3. projekti selgus, korrektsus ja põhjendatus (10%);
4. projekti eelarve selgus ja otstarbekus (15%);
5. projekti uuenduslikkus (kohalikus kontekstis) ja lisandväärtus (kasusaajad) (10%);
6. projekti mõju kogukonnale, keskkonna- ja kliimasõbralikkusele ning projekti tulemuslikkus (15%);
7. toetuse taotleja võimekus projekti elluviimisel (tehniline ja finantsiline) ja projekti jätkusuutlikkus (10%).

Hindamise punktid

0 - projekt ei ole seotud strateegia ja meetme eesmärkidega; projekti objekti või tegevuse valdkonda pole kajastatud üheski arengudokumendis; projekti eesmärk on ebaselge, projekt ei ole koostatud korrektselt (mitte piisav tekst), tegevuse vajadus põhjendamata; projekti eelarve ei ole selge ja kulud ei ole otstarbekad ega põhjendatud; projekt ei ole uuenduslik ega loo lisandväärtust piirkonda; projekt ei mõjuta kogukonda, keskkonna- ja kliimasõbralikkust, tulemus ei ole sõnastatud; taotlejal ei ole varasemat projektide elluviimise kogemust, ei ole finantsilist võimekust, projekt ei ole jätkusuutlik;

1 - projekt on kaudselt seotud strateegia ja meetme eesmärkidega; projekti objekt või tegevuse valdkond on kajastatud kogukonna (küla, alevi, aleviku, piirkonna) või valdkonna arengudokumendis; projekti eesmärk ei ole piisavalt selge, projekt ei ole koostatud korrektselt, tegevuse vajadus on nõrgalt põhjendatud; projekti eelarve on selge, kulud ei ole otstarbekad ega põhjendatud; projekt ei ole uuenduslik, aga loob lisandväärtust piirkonda; projekt mõjutab kogukonda, keskkonna- ja kliimasõbralikkust vähesel määral, tulemus ebaselgelt sõnastatud; taotlejal ei ole varasemat projektide elluviimise kogemust, finantsiline võimekus olemas, projekti jätkusuutlikkus kaheldav;

2 - projekt on nõrgalt seotud strateegia ja meetme eesmärkidega; projekti objekt või tegevuse valdkond on kajastatud valla arengukavas; projekti eesmärk on selge, projekt ei ole koostatud korrektselt, tegevuse vajadus on nõrgalt põhjendatud; projekti eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud; projekt on uuenduslik, aga ei loo lisandväärtust piirkonda; projekt mõjutab kogukonda, keskkonna- ja kliimasõbralikkust märgatavalt, tulemus ebaselgelt sõnastatud; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus nõrk, projekti jätkusuutlikkus kaheldav;

3 - projekt on hästi seotud strateegia ja meetme eesmärkidega; projekti objekt või tegevuse valdkond on kajastatud nii valla arengukavas kui maakonna arengustrateegias; projekti eesmärk on selge, projekt on korrektselt koostatud, tegevuse vajadus nõrgalt põhjendatud; projekti eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud, kaasatud on kaasrahastajaid; projekt on uuenduslik ja loob lisandväärtust piirkonda vähesel määral; projekt mõjutab kogukonda, keskkonna- ja kliimasõbralikkust tuntavalt, tulemus selgelt sõnastatud; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus hea, projekt on mõnda aega jätkusuutlik;

4 - projekt on hästi seotud ja tuleneb strateegia ja meetme eesmärkidest; projekti objekt või tegevuse valdkond on kajastatud valla, maakonna ja vabariiklikus arengudokumendis; projekti eesmärk on selge, projekt on korrektselt koostatud, tegevuse vajadus on hästi põhjendatud; projekti eelarve on selge, kulud on otstarbekad ja põhjendatud, kaasatud on kaasrahastajaid ja omaosalus on nõutust suurem; projekt on uuenduslik ja loob lisandväärtust piirkonda tuntavalt; projekt mõjutab kogukonda, keskkonna- ja kliimasõbralikkust väga tugevalt, tulemus selgelt sõnastatud; taotlejal on varasem projektide elluviimise kogemus, finantsiline võimekus väga hea, projekt on jätkusuutlik pikema aja vältel.

MÕÕDIKUD

VÄLJUNDNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Investeeringu projektid (ehitus, renoveerimine, korrastamine) - toetatud projektide arv 40 tk

Soetuste projektid (vahendid, masinad) - toetatud projektide arv 15 tk

Esmakordselt LEADER programmist toetust taotlejad - taotluste arv 3 tk

TULEMUSNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

R.27 Keskkonna- või kliimaalane tulemuslikkus investeeringute kaudu maapiirkondades - lahenduste arv 5 tk

Renoveeritud, korrastatud kultuuri- ja tööstuspärandi objektid - objektide arv 5 tk

Rajatud uued turismiobjektid – objektide arv 3 tk

Rajatud uued vaba aja veetmise objektid - objektide arv 3 tk

Kogukonna turvalisust tõstvad objektid - objektide arv 3 tk

R.41 Euroopa maapiirkondade ühendamine projektidest kasu saanud inimeste osakaal
maarahvastikust 90%